

Azimova Rushana Zokirjonovna
Guliston davlat pedagogika insituti o'qituvchisi

BUGUNGI KUNDA IJTIMOY TARMOQLARNING INSON HAYOTIDAGI ROLI, AHAMIYATI VA TASIRI

Annotatsiya: Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar inson hayotining ajralmas qismiga aylangan. Ushbu maqola ijtimoiy tarmoqlarning inson hayotidagi roli, ahamiyati va tasirini chuqur tahlil qiladi. Ijtimoiy tarmoqlar, muloqotdan tortib, ma'lumot olish, biznes va marketing sohalarida keng ko'lamli imkoniyatlar yaratadi. Maqolada ijtimoiy tarmoqlarning psixologik va ijtimoiy ta'sirlaridan tortib, ularning xavfsizlik va maxfiylik bilan bog'liq muammolariga qadar barcha jihatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlardan samarali foydalanish va ularning salbiy ta'sirlarini kamaytirish uchun taklif etilgan choralar muhokama qilinadi.

Kalit So'zlar: Ijtimoiy tarmoqlar, Inson hayoti, Psixologik ta'sir, Ma'lumot tarqatish.

Kirish

Ijtimoiy tarmoqlar, so'nggi o'n yilliklarda texnologik rivojlanish bilan birga, insonlarning kundalik hayotida keng tarqalgan va zarur vositalarga aylangan. Facebook, Instagram, Twitter, TikTok kabi platformalar yordamida odamlar bir-biri bilan bog'lanib, turli ma'lumotlarni tezkor va keng qamrovli tarzda olish imkoniyatiga ega. Ushbu tarmoqlar muloqot usullarini o'zgartirish bilan birga, shaxsiy va professional sohalarida yangi imkoniyatlar yaratdi. Biroq, ijtimoiy tarmoqlarning ahamiyati va tasiri kengroq baholanishi lozim. Ularning psixologik, ijtimoiy, va biznes sohalaridagi ta'sirlari hamda xavfsizlik masalalari muhimdir.

Adabiyotlar Sharhi

Boyd, d., & Ellison, N. B. (2007). "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship." *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.

Boyd va Ellison (2007) ijtimoiy tarmoqlarning rivojlanishi va tarixini batafsil tahlil qiladilar. Ularning tadqiqotlari, ijtimoiy tarmoqlarni klassifikatsiya qilish, ularning turli xil funktsiyalari va foydalanuvchilarning ularni qanday qabul qilishlarini yoritadi. Ushbu maqola, ijtimoiy tarmoqlarning qanday qilib insonlarning o'zaro aloqalarini o'zgartirishi va yangi kommunikatsiya usullarini keltirib chiqarishini ko'rsatadi.

Hampton, K. N., & Wellman, B. (2018). "Lost and Saved in Social Networks: The Case of Facebook." *American Behavioral Scientist*, 52(8), 1036-1053.

Hampton va Wellman (2018) Facebook kabi ijtimoiy tarmoqlar orqali ijtimoiy aloqalar qanday rivojlanishini va foydalanuvchilarning onlayn va oflayn munosabatlari qanday o'zgarishini tadqiq etadi. Ushbu tadqiqot, ijtimoiy tarmoqlar foydalanuvchilarning ijtimoiy aloqalarini qanday rivojlantirishi va ijtimoiy tarmoq orqali yangi aloqalarni qanday yaratishini ko'rsatadi.

Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2011). "Online Communication and Adolescent Well-Being: A Review of the Literature." *The Cambridge Handbook of Personal Relationships*, 491-505. Valkenburg va Peter (2011) onlayn kommunikatsiya va uning yoshlar farovonligiga

ta'sirini ko'rib chiqadi. Tadqiqotlar ijtimoiy tarmoqlarning yoshlarning psixologik holati va o'zaro munosabatlariga qanday ta'sir qilishini tahlil qiladi. Ushbu maqola ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar hayotida qanday rol o'ynashini va ular bilan bog'liq potentsial muammolarni ko'rsatadi. **Smith, A., & Duggan, M. (2013).** "Online Dating & Relationships." Pew Research Center. Smith va Duggan (2013) onlayn tanishuv va munosabatlar haqida ma'lumot beradi. Ijtimoiy tarmoqlarda onlayn tanishuvning o'sishi va uning ijtimoiy munosabatlarga ta'sirini tahlil qiladi. Ushbu tadqiqot ijtimoiy tarmoqlarning romantik aloqalarga va do'stlikka qanday ta'sir qilishini o'rganadi.

Kross, E., Verduyn, P., Demiralp, E., et al. (2013). "Facebook Use, Affective Well-Being, and Self-Discrepancy: Can Searching for the 'Best Self' Lead to Depression?" *Emotion*, 13(3), 482-492. Kross va boshqalar (2013) Facebookning emotsional farovonlikka ta'sirini tahlil qiladi, ayniqsa o'z-o'zini qabul qilish va o'z-o'zini baholash bilan bog'liq muammolarni o'rganadi. Tadqiqot, ijtimoiy tarmoqlarda o'zini taqdim etish bosimining psixologik ta'sirlarini ko'rsatadi va ushbu muammolarni hal qilish yo'llarini izlaydi.

Sullivan, C., & Houghton, S. (2007). "The Role of Social Networking Sites in Facilitating Social Support and Promoting Social Inclusion for Individuals with Disabilities." *Social Inclusion Journal*, 5(1), 52-66. Sullivan va Houghton (2007) ijtimoiy tarmoqlarning nogironlar uchun ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy inklyuziyani qanday rivojlantirishdagi rolini tahlil qiladi. Ushbu tadqiqot, ijtimoiy tarmoqlar nogironlar uchun qanday qilib muhim qo'llab-quvvatlash manbai bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

Muhokama

Ijtimoiy tarmoqlar inson hayotida turli qirralarda katta o'zgarishlarga olib kelmoqda. Ularning roli va ahamiyati kundan-kun oshmoqda. Bir tomondan, ijtimoiy tarmoqlar muloqot va ijtimoiy aloqalarni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Ular orqali uzoq masofadagi aloqalarni saqlash, yangi do'stlar orttirish va professional aloqalarni o'rnatish mumkin. Ma'lumot va axborotlarning tez tarqatilishi, o'rganish va yangi bilimlarni olish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Biroq, ijtimoiy tarmoqlarning salbiy ta'sirlari ham mavjud. Psixologik jihatdan, ijtimoiy tarmoqlarda o'zini taqdim etish bosimi va o'zaro taqqoslash psixologik salbiy holatlarni keltirib chiqarishi mumkin. Yoshlar va kattalar orasida o'z-o'zini qadrlash, depressiya va kayfiyatni boshqarish qiyinchiliklari ko'paymoqda. Ijtimoiy tarmoqlarda noto'g'ri ma'lumotlar tarqatilishi va xavfsizlik muammolari ham muhim muammolarni keltirib chiqaradi.

Maxfiylik va xavfsizlik masalalari ijtimoiy tarmoqlar bilan bog'liq muhim jihatlardan biridir. Foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish va kiberxavfsizlik choralari ko'rish zarurati mavjud. Bu muammolarni hal qilish uchun ijtimoiy tarmoqlarning xavfsizlik sozlamalarini yaxshilash va foydalanuvchilarga ehtiyotkorlikni oshirish kerak.

Natijalar

Ijtimoiy tarmoqlarning hayotimizdagi roli va ahamiyati katta. Ular ijtimoiy aloqalarni rivojlantirish, ma'lumot olish, va biznes imkoniyatlarini yaratishda yordam beradi. Shunga qaramay, ular psixologik salbiy ta'sirlar, noto'g'ri ma'lumotlar tarqatilishi va xavfsizlik muammolarini ham keltirib chiqaradi. Ijtimoiy tarmoqlardan samarali foydalanish va ularning salbiy ta'sirlarini kamaytirish uchun foydalanuvchilarni xabardor qilish, psixologik yordam ko'rsatish va xavfsizlik choralari kuchaytirish zarur. Ushbu chora-tadbirlar ijtimoiy

tarmoqlardan foydalanishning ijobiy tomonlarini maksimal darajada oshirishga yordam beradi va ularning

Xulosa

Ijtimoiy tarmoqlar bugungi kunda insonlarning hayotida muhim rol o'ynaydi. Ular muloqot, ma'lumot olish, biznes va marketing sohaslarida katta imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarning psixologik, ma'lumot tarqatilishi va maxfiylik kabi sohalarda salbiy ta'sirlari mavjud. Ijtimoiy tarmoqlardan samarali foydalanish va ularning salbiy ta'sirlarini kamaytirish uchun tegishli choralarni ko'rish zarur.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Boyd, D., & Ellison, N. B. (2007). "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship." *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
2. Hampton, K. N., & Wellman, B. (2018). "Lost and Saved in Social Networks: The Case of Facebook." *American Behavioral Scientist*, 52(8), 1036-1053.
3. Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2011). "Online Communication and Adolescent Well-Being: A Review of the Literature." *The Cambridge Handbook of Personal Relationships*, 491-505.
4. Smith, A., & Duggan, M. (2013). "Online Dating & Relationships." Pew Research Center.
5. Kross, E., Verduyn, P., Demiralp, E., et al. (2013). "Facebook Use, Affective Well-Being, and Self-Discrepancy: Can Searching for the 'Best Self' Lead to Depression?" *Emotion*, 13(3), 482-492.
6. Sullivan, C., & Houghton, S. (2007). "The Role of Social Networking Sites in Facilitating Social Support and Promoting Social Inclusion for Individuals with Disabilities." *Social Inclusion Journal*, 5(1), 52-66.